

Kammarrätt, 2024-641

KAMMARRÄTTEN   DOM   Mål nr 641-24
I STOCKHOLM   2024-06-18
Avdelning 05   Stockholm

KLAGANDE

[Eleven, född 2011]

[Vårdnadshavaren]

MOTPART

Utbildningsnämnden i Stockholms stad

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 8 januari 2024 i mål nr 18663-23, se bilaga A

SAKEN

Tillämpning av skollagen

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver underinstansernas avgöranden och visar målet åter till Utbildningsnämnden i Stockholms stad för ny prövning i enlighet med skälen för detta avgörande.

YRKANDEN M.M.

[Eleven] yrkar att han ska medges skolskjuts till korttidsboendet i enlighet med ansökan och för fram bl.a. följande.

Det aktuella korttidshemmet ligger fem kilometer in på grannkommunen Nackas sida. Det valdes eftersom det anvisades på Stockholms stads webbsida för funktionsnedsättningar och det låg nära familjens hem i Danvikstull. Han är beroende av skolskjuts till korttidshemmet eftersom han på grund av sin funktionsnedsättning inte kan åka kollektivt själv. Hans föräldrar kan inte heller hämta och lämna honom vid korttidshemmet, eftersom det måste ske under deras arbetstid och då de har ett yngre barn att ta hand om. Utan skolskjuts berövas han i praktiken möjligheten att delta i korttidshemmet. Om kommuner kan befria sig från kostnaderna för skolskjuts för funktionshindrade barn genom att förlägga en stor del av korttidshemmen utanför kommunen, uppstår ett avsteg från huvudregeln i 10 kap 32 § skollagen (2010:800) som lagstiftaren knappast avsett.

Det är ostridigt i målet att [elevens] resa till och från korttidshemmet uppfyller de kriterier som ställs upp om färdlängd, trafikförhållanden och funktionsnedsättning. Det är också ostridigt att korttidshem räknas som elevens hem de tider barnet vistas där. Rättsfrågans kärna är om även korttidshem utanför kommunens gränser kan räknas som ett sådant hem som funktionshindrade barn har rätt till skolskjuts till - när kommunen själv har anvisat det aktuella korttidshemmet på sina webbsidor för barn och unga med funktionsnedsättning.

Att kommunen till allra största delen löst sin skyldighet enligt 7 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, genom att tillhandahålla korttidshem utanför staden, kan inte innebära att kommunen på detta sätt frigör sig från skyldigheten att också tillhandahålla skolskjuts till och från korttidshem. En granskning av webbsidan visar att kommunens söksida hänvisar till 33 olika vårdnadsgivare, varav bara två är i kommunens egen regi. Kommunen har således valt att lösa sina skyldigheter om korttidshem enligt lag genom huvudsakligen privata korttidshem - varav 22 finns utanför Stockholm. Det förefaller långt från lagstiftarens intentioner om rätt för funktionshindrade barn till skolskjuts och korttidshem, om HFD 2014 ref. 34 skulle läsas som en möjlighet för kommuner att befria sig från kostnaderna för skolskjuts för funktionshindrade barn genom att förlägga största delen av korttidshemmen på privata aktörer utanför kommunen.

Utbildningsnämnden i Stockholms stad anser att överklagandet ska avslås och för fram bl.a. följande.

En elev i grundskolan har i vissa fall rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka. Med hem avses resa till och från en plats i anslutning till elevens folkbokföringsadress. Begreppet hem avser även korttidshem. Har en elev växelvis boende, kan skolskjuts beviljas till båda adresserna under förutsättning att båda boendena ligger inom Stockholms stad. En elev inom Stockholms stad har rätt till skolskjuts mellan skola och ett korttidshem. Detta förutsätter dock att korttidshemmet ligger i samma kommun där eleven är folkbokförd och har sin skolgång. I detta fall är det ostridigt att [elevens] korttidshem ligger i en annan kommun.

Enligt gällande praxis har en kommun ingen skyldighet att anordna skolskjuts enligt skollagen för resor utanför kommunens gränser. Detta innefattar även resor till ett korttidshem utanför kommunens geografiska område. Skolskjutsreglerna i 10 kap. 32 § skollagen är uttömmande och anger under vilka förutsättningar en kommun är skyldig att ordna med skolskjuts. Får reglerna om skolskjuts en utvidgad innebörd kommer detta medföra betydande ekonomiska konsekvenser för hemkommunerna.

[Eleven] har därmed inte rätt till kostnadsfri skolskjuts mellan skolan och sitt korttidshem i Nacka kommun.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 10 kap. 32 § första stycket skollagen har elever i grundskola med offentlig huvudman rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

I förarbetena uttalas att elevens rätt till skolskjuts ska bedömas individuellt efter omständigheterna i det enskilda fallet (prop. 2009/10:165 s. 381).

I Kommunal författningssamling för Stockholm, 2022:26, "Skolskjutsanvisningar för Stockholms stad" anges under rubriken "Definitioner" bl.a. följande. Med "hem" avses resa från och till en plats i anslutning till elevens folkbokföringsadress. Med "hem" avses också korttidshem och bostad med särskild service. Om elev har ett växelvis boende, det vill säga har ett varaktigt boende hos båda vårdnadshavarna, kan skolskjuts beviljas till båda adresserna, under förutsättning att dessa ligger inom Stockholms stad.

Frågan i målet är om [eleven] ska beviljas skolskjuts mellan skolan i Stockholms stad och det beviljade korttidshemmet i Nacka kommun.

Utbildningsnämnden i Stockholms stad har till stöd för att [eleven] inte har rätt till skolskjuts åberopat HFD 2014 ref. 34. I avgörandet har Högsta förvaltningsdomstolen konstaterat att skollagen på ett uttömmande sätt anger under vilka förutsättningar en kommun är skyldig att svara för skolskjuts och att kommunens ansvar för skolskjuts enligt skollagen således inte omfattar den situationen att en elev bor växelvis i olika kommuner.

Kammarrätten anser att Högsta förvaltningsdomstolens uttalanden tar sikte på en annan fråga, nämligen hur situationen ska bedömas i de fall en elev bor växelvis hos sina vårdnadshavare där en av vårdnadshavarna har valt att flytta över kommungränsen. Kammarrätten anser att situationen i avgörandet skiljer sig från situationen i förevarande mål på ett sådant sätt att avgörandet inte är tillämpligt.

[Eleven] är folkbokförd i Stockholms stad och det är även där han har sin skolgång. Han är, med stöd av LSS, beviljad korttidshem fyra nätter i månaden, fördelat på en vardagsnatt varannan vecka och en helg i månaden. [Eleven] har inom ramen för vad Stockholms stad erbjuder, valt ett korttidsboende i Nacka kommun.

Kammarrätten konstaterar att Stockholms stad har beslutat att valfrihet enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem ska råda inom insatser enligt LSS. Det innebär att det är den enskilde själv som väljer vem som ska utföra den beslutade insatsen. Vidare framgår det av skolskjutsanvisningarna för Stockholms stad att kommunen har utvidgat begreppet hem till att även omfatta korttidshem. Det framgår även att med växelvis boende menas inte korttidshem, utan växelvis boende innebär att en elev har ett varaktigt boende hos båda sina vårdnadshavare, dvs. en sådan situation som Högsta förvaltningsdomstolen utgick ifrån i HFD 2014 ref. 34.

Enligt kammarrättens mening kan [eleven] inte anses ha ett växelvis boende i den mening som avses i HFD 2014 ref. 34 och skolskjutsanvisningarna för Stockholms stad. I stället får skolskjutsanvisningarna anses innebära en utvidgning av begreppet hem i gynnsam riktning för den enskilde. Det innebär i sin tur att hemmet inte ska anses vara någon annanstans än där [eleven] är folkbokförd. Vid de tillfällen [eleven] behöver skolskjuts till och från korttidshemmet i Nacka kommun får han i stället bedömas ha en annan upphämningsadress inom ramen för det utvidgade hembegreppet.

Det har därmed varit fel att neka [eleven] skolskjuts med motiveringen att Stockholms stads ansvar för skolskjuts enligt skollagen inte omfattar den situationen att en elev bor växelvis i olika kommuner. Underinstansernas avgöranden ska därför upphävas och målet visas åter till Utbildningsnämnden i Stockholms stad för ny prövning i enlighet med skälen för detta avgörande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-01).

Fredrik Fries	Ylva Börjesson	Leo Willman
kammarrättsråd	kammarrättsråd	tf. assessor
ordförande		referent

FÖRVALTNINGSRÄTTEN

DOM

Mål nr 18663-23

I STOCKHOLM

2024-01-08

Avdelning 5

Stockholm

KLAGANDE

[Eleven, född 2012]

[Vårdnadshavaren]

MOTPART

Utbildningsnämnden i Stockholms stad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Utbildningsnämnden i Stockholms stads beslut 2023-09-18, bilaga 1

SAKEN

Tillämpning av skollagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Utbildningsnämnden i Stockholms stad (nämnden) beslutade den 18 september 2023 att avslå ansökan om skolskjuts mellan korttidsboende i Nacka kommun och skolan i Stockholms kommun. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

[Eleven] överklagar, genom vårdnadshavare, och yrkar att förvaltningsrätten ändrar beslutet så att han beviljas skolskjuts. Han för bl.a. fram följande. Han är beviljad korttidsvistelse fyra nätter per månad på Skurugården. Sträckan mellan Skurugården och skolan är kort, resorna sker förhållandevis sällan (varannan vecka) och sträckan med bil är kort. Han är tolv år och kan inte åka själv med kommunala färdmedel till korttidsvistelsen. Hans vårdnadshavare behöver därför åka med. Om han inte beviljas skolskjuts innebär det en stress för familjen eftersom resvägen innebär att de måste upp tidigt på morgonen för att hinna till korttidsboendet och sedan till skolan. Vid hämtning från korttidsboendet innebär det att halva arbetsdagen försvinner. Korttidsboendet är viktigt för honom och räknas som hans hem när han är där. Det finns andra barn på samma korttidsboende som också är skrivna i Stockholm och går på skola i Stockholm som har beviljats skolskjuts till och från skolan till samma korttidsboende.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inledningsvis konstaterar förvaltningsrätten att nämnden i yttrande har angivit att beslutet om avslag på skolskjuts har fattats med stöd av 10 kap. 32 § andra stycket skollagen (2010:800).

Av 28 kap. 5 § 5 skollagen framgår att beslut enligt 10 kap. 32 § första stycket och 11 kap. 31 första stycket kan överklagas till förvaltningsrätten. Beslut enligt 10 kap. 32 § andra stycket kan däremot endast prövas i den för laglighetsprövning stadgade ordningen.

Förvaltningsrätten bedömer att omständigheterna i målet talar emot att det är fråga om ett beslut enligt 10 kap. 32 § andra stycket, bland annat mot bakgrund av motiveringen till det överklagade beslutet och det faktum att klaganden bestrider att det skulle vara fråga om tillämpning av 10 kap. 32 § andra stycket, som avser vald skola. Förvaltningsrätten bedömer därmed att det är 10 kap. 32 § första stycket och 11 kap. 31 § första stycket skollagen som är tillämpliga och att målet ska prövas genom så kallat förvaltningsbesvär.

Enligt 10 kap. 32 § första stycket och 11 kap. 31 § första stycket skollagen har elever i grundskola med offentlig huvudman liksom elever i den anpassade grundskolan rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

Frågan i målet är nämnden haft fog för att avslå ansökan om skolskjuts mellan skolan i hemkommunen Stockholm och korttidsboendet i en annan kommun.

Av utredningen i målet framgår att [eleven] är folkbokförd i Stockholms kommun och även har sin skolgång där. Han bor en natt i veckan på ett korttidsboende i Nacka kommun.

Av praxis framgår att skollagen på ett uttömmande sätt anger under vilka förutsättningar en kommun är skyldig att anordna skolskjuts för en elev. Kommunens ansvar för skolskjuts enligt skollagen omfattar inte den situationen att en elev bor växelvis i olika kommuner (HFD 2014 ref. 34). Mot bakgrund av detta bedömer förvaltningsrätten att nämnden har haft fog för sitt beslut. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Åsa Nilsson

Rådman

[Föredraganden] har varit föredragande.